

Gompers Apkaltina Plieno Kompanijas Koronerio teisėjai nesuranda žmogžudžių

GOMPERS LIUDIJA PRIEŠ
PLIENO KOMPANIJAS.

Sako, darbininkai neturi jokio
laisvės teisių.

Washington, rugs. 27. — Vakar senato komitetas plieno dirbtuvių darbininkų streiką reikala išklausinėjo Samuelį Gompersą, Amerikos Darbo Federacijos prezidentą. Gompers pasakė senatoriams, kad darbininkai turi turėti baltą teisę nustatyti sąlygas, kuriose jie dirba.

Senatorius Kenyon paklausė, kokių išiešų darbininkai nori streikuodami.

Gompers atsakė: "Nori teisės laisvės. Tai svarbiausias streikuojančių darbininkų reikalavimas. Darbininkai nori turėti teisę kalbėti su savo darbdaviais per nuosavus atstovus, turėti šiek tiek balsą nustatyti sąlygas, kuriose jie dirba."

Užginta darbininkams organizuotis.

"Teisė darbininkams organizuotis užginta: užginta visomis spėkomis, intaka ir plieno korporacijos turtu: užginta brutaliomis ir neleistinomis priemonėmis."

"Pasakytą, jog didžiųjų streikuojančių darbininkų yra svetur gimę ir nemoralizuoti piliečiai. Nėra abejonės, kad tas gali būti tiesa. Yra žinoma, jog didesnę plieno korporacijos darbininkų dalis yra svetur gimę. Bet tie žmonės šion šalin partraukti pačių kompanijų."

"Per visą eilę metų darbininkai būriais sistematiniai iš Europos buvo vežami. Buvo dedamos pastangos tuo keliu

atsilinti iš darbo darbininkus amerikonus. Dabar kompanijos, susilaukė visų iš savo darbų. Tos kompanijos apsilenkė su įstatymais valstybių, kurios šandie apdraudžia jų reikalus."

Negirdėtos darbo valandos.

"Plieno korporacijos dirbtuvėse darbo valandos nepaprastai ilgos. Kompanijos nebūna pasitenkinusios, jei jos savo darbininkų nešaukia darbe septynių dienų savaitėje, 365 dienų per metus. Kuomet dirbtuvėse daroma darbe atmaina, nuo dienos į nakties darbą, darbininkai be pertraukos turi išdirbti 24 valandas."

"Darbininkams organizuotis teisė kuonstriausia užginta plieno korporacija. "Gaujame atsiliepių nuo darbininkų, katrie prašo mums pagalbėti jiems organizuotis. Bet organizavimui būtina sustabdo detektivali ir agentūros, kompanijų apmokamos. Daugiau 60 nuos. privatių detektivių agentūrų, veikiančių šioj šalyj, pušvenčia laiką šnipinėti darbininkų tarpe kasyklose ir plieno dirbtuvėse. Tie detektivali panaudojami kaip agentai provokatoriai, gundantieji darbininkus atlikti kokį piktą darbą, kad nutverti juos į savo nagus."

Darbininkai pavaromi už muremėjimus.

"Plieno industrijoje darbininkai pavaromi nuo darbo už kalbėjimąsi apie organizavimąsi, arba už muremėjimus. "Privatiniai kompanijų apmokami detektivali su atsidėjimu prižiūri, kur darbininkai samdys kokį nors sąlyg susirinkimus. Šalių savininkai tuojais priverčiami nesaudyti

sutampes nervus taip, kad naktimis negalys miegoti. Ilga kelionė traukiniu, kasdien sakymas kalbų suardė sveikatą prezidentui taip, kad šandie jam ilgas laikas prisieis išsities arba ir iškeluti į šiltus vandenius. Gydytojas Grayson štai ką skelbia: "Prezidentas Wilsonas susirgo nuo persidirbimo. Nesveikumas nuo jo neatsistojo nuo praeitų, beindžio, kuomet jį parvijoje palietė infliuza. Tačiau jo sveikatos stovis nėra pavojuje. Bus reikalinga jam atsiliepi tam tikrą laiką."

Prezidentas Wilsonas susirgo nuo persidirbimo. Nesveikumas nuo jo neatsistojo nuo praeitų, beindžio, kuomet jį parvijoje palietė infliuza. Tačiau jo sveikatos stovis nėra pavojuje. Bus reikalinga jam atsiliepi tam tikrą laiką."

Susirgo Prezidentas Wilsonas

SUSIRGĖS PREZIDENTAS
PERTRAUKIA KE-
LIONĘ.

Wichita, Kan., rugs. 27. — Prezidento ir jo partijos specijalis traukinis vakar ryte buvo apsisostojęs šale šito miesto, kur buvo prezidentas lankinamas.

Bet iš traukinio pranešė, jog prezidentas Wilsonas susirgęs ir nutarta pertraukti jo kelionę. Paskiau pranešė, jog prezidentas tuojais keliauja Washingtonan, kur galės ramiai atsiliepi.

Kaip prezidento personalis sekretorius Tumulty, taip gydytojas Grayson tvirtina, jog prezidentui nesama pavojaus. Sako, per daug persidirbęs ir

salijų. Darbininkų mitingai išvaikomi. Susirinkusieji išblaškomi, stumdomi, dažniausia apmušiami."

Gompers klausiamas pažymėjo, kad toms dienoms tokiu atsitikimai įvyko McKeesporte. Su streiko pradžia, sakė Gompers, visi plieno industrijos darbininkų organizacijų ofisai varu užlaryta.

Dirbama prieš streiko pavykimą.

"Aš manau, tas daroma pasiremiant teorija, jog minų susirinkimas gali pakelti betvarę", pažymėjo senatorius Sterling.

"Aš nežinau teorijos", atsakė Gompers, "bet aš žinau tikslą. Tas daroma su tikslu ne leisti lyderiams pasitarti su darbininkais pasekmingesniai vesti streiką."

"Tik išimtinai karės metu žodžio ir susirinkimų laisvės teisė gali but suvaržoma. Bet tas neturi but daroma privatinės korporacijos reikalais."

"Žinau, jog daugel viešųjų autoritetų Pensylvanijoje, apskričiuose yra plieno korporacijos dominuojančioje direktyvoje."

Toliaus Gompers pasakojo, kaip darbininkų organizatoriai Pensylvanijoje persekiojami ir net žudomi.

Ant galo, Am. Darbo Federacijos prezidentas pasakojo, kaip jis prezidento Wilsono patariamams, mėgino protestuoti toliaus streiko pakėlimą. Bet darbininkų spiriami unijų atstovai nutarė pakelti streiką, jei plieno korporacijos galva Gary atsisakys konferuoti su darbininkų unijų komitetu.

Gary atsisakė konferuoti ir įvyko streikas.

PASAKOJAMA, KAD S. VALSTIJOS BUS "JAPONŲ PROVINCIJA".

Patariama imties radikalių priemonių.

Washington, rugs. 27. — Kongreso imigracijinis komitetas aną dieną tyrinėjo japonų ateivystės šion šalin klausimą. Prieš ateivystę lūdijo V. S. McClatchy ir Saeramentan, Cal., ir Miller Freeman iš Seattle, Wash.

Jiedu pažymėjo, jog Japonai visais laikais peržengė šios šalies imigracijinius įstatymus, pasinaudodama, t. v., "dženteloniška sutartimi." Tas reikš, kad šion šalin jėdžiamai apviesvestesnieji japonai, bet ne darbininkai. Bet Japonijos vyriausybė nepildė tos sutarties.

Abudu lūdininku ragino kongreso komitetą imties kitokios politikos šion klausime. Patarė praveisti įstatymus, sulaukiant šion šalin neturėtų but jėdžiamas nei vienas japonas. Gį visi ein gyvenantieji turėtų but deportuoti.

McClatchy pasakė, jog Pacifico pakraštinis Suv. Valstijos japonų skaitlis nuolat didėja. Santikiai ir visos stovis taip keičiasi, jog laikui bėgant visos Suv. Valstijos prisieis

SURINKTĄ \$520 KUN.
LAUKAČIO PRAKALBOSE.

Vakar vakare, rugs. 26, Cicero, Ill., buvo įvykusio, neseniai iš Lietuvos atkeliavusio svečio, gerb. Kun. Laukačio, prakalbos.

Prakalbose buvo labai daug žmonių. Su atsidėjimu susirinkusieji klausė gerb. svečio pasakojimų apie Lietuvą.

Susirinkta \$520 aukų Lietuvos mokyklų reikalams. Labai graži ir gausi Cicero lietuvių dovana savo Tėvynei.

MIESTO MAJORAS NESUTINKA SU ŠERIFU.

Vienas leidžia darbininkams turėti mitingus, kitas ne.

Pittsburgh, Pa., rugs. 27. — Allegheny pavieto šerifas buvo leides streikuojantiems plieno industrijos darbininkams turėti susirinkimus ir pažadėjo net savo gėloj.

Tėčiau miesto McKeesport majoras Lyde paskelbė, jog jis savo mieste uždraudžia visokių darbininkams susirinkimus ar sąlaik ar atviram ore.

Majoras sako, jog jis tuo žvilgsniu turi tokių teisių, kaip šerifas neleistis susirinkimų turėti darbininkams.

TRUKSTA JURININKŲ IR OFICIERŲ.

Gal bus spleisti manevrai.

New York, rugs. 27. — Vieno liška Suv. Valstijų karis laivų stovi vietos laivyno uoste be jokio pavartojimo karis tarnybai.

pavadinti "japonų provincija", ar kaip kitaip. Čia ne rašinis klausimas, sąvokė lūdininkas, bet tiesiog ekonominis.

Baltieji be vilties.

Abudu lūdininku pripažino, jog baltieji žmonės toli gražu negali susilyginti su japonais dėl pastarųjų nepaprasto ekonominio apokrimo.

"Japonijos vyriausybė savo išievimas išduoda pasportus, kuriuose pažymi išievių profesiją. Bet pasportuose nekuri met nepažinoma paprastas darbininkas, nors pastarųjų daugiausia ein atkeliauja", sakė Freeman. Tame tai ir yra visu to reikalo svarba.

Kad šandie Pacifico pakraštinis japonų elementas grumoją baltiesiems gyventojams, galima tą patvirtiti oficialiu keliu. Tegu kongresas nukiria komisiją ir pasiūnė ten. Komisija tą patį atkartos, kas ein sakoma, pasakoją lūdininkas.

Atkeliaavo daugiau 5,000 japonų.

Per vienerius metus, pasiūnėjusius praeito birželio mėnesį, į Seattle įleista 5,170 japonų ateivių. Tame skaitlini buvo 1,862 moteri.

Gį per visus kitus Pacifico nuostus tas pačias metais į-

JURY PATEISINA KOMPANIJŲ SAMDOMUS GALVAUZDZIUS.

Nesusekė, kas nutudė Mrs. Sellens.

Pittsburgh, Pa., rugs. 27. — Allegheny Coal & Coke Company kasyklose, West Natrona, Pa., streikuoją darbininkai. Praeito rugpjūčio 26 prie kasyklų susirinko būriai streikininkų. Kompanijų nusaudyti kasyklų sargai emė šaudyti į susirinkusius.

Nužudyta angiekasių organizatorė Mrs. Fannie Sellens ir streikininkas Joseph Strausleiki.

Darbininkai turi prirodyti, kad darbininkų organizatorius nužudė kasyklų sargai be jokios provokacijos iš darbininkų pusės.

Tėčiau vakar ten koronerio teisėjai paskelbė savo ištarne, jog organizatorė žuvusi nuo paklydusios kulipkos šaudymo meti metu pakilus riaušiams. Tauti žmogžudis nežinomas.

Vienu žygiu tie patys teisėjai pagyrė Allegheny pavieto šerifą, kurs su uolomu gina kompanijų savastis.

Taip yra šioj valstijoj su darbininkų likimu.

Laivams truksta reikalingo skaitliaus jurininkų ir oficerų. Patirta, kad mažai vyrų įstoja tarnybon karis laivyne. Taippat žymus skaitlius oficerų rezignuoja.

Matoma, bus apieisti kasmetiniai radens ir žiemo. Atliktiko laivyno manevrai.

RUGSEJO 27, 1919.

Chicago. — Gražus oras šandie: vakare ar rytoj laukiam atsimat: rytoj šaldiau.

leista taippat apie 5,000 ateivių. Japonų moterys ein, kaip tvirtinama, atkeliaujančios neva "auklėjomis tiksliai".

Freeman dar pasakė, jog čia gimusieji japonų vaikai turi teisę įgyti nejudomas nuosavybes.

Vyriausybės paremiami.

Seattle gyveną japonų banką "Yokohama Bank". Freeman patarė kongresui padaryti tyrinėjimus, kaip vedamas tos banko, biznis.

Nes nuomonianijama, kad tos bankos šerį turi ir paties minkados giminės marias.

Taippat yra aišku, kad ta banko stipriai paremia finansai japonus biznierių. Japonai kraituvininkai savo tarpe neturi konkurencijos ir jos nepakelia. Bet prieš japonų konkurenciją negali atlaikyti baltieji žmonės kraituvininkai.

Šandie Pacifico pakraštinis nėra vieto, sugryžusius šion šalies karėivimus. Visokie bizniai apimti japonų.

McClatchy tvirtina, kad jei prieš japonų ateivystę nebus pavartota priemonių, už 140 metų Suv. Valstijose bus 100,000,000 tik vieny japonų gyventojų.

PIRKITE KARIS TAUPYMO ŽENKLELIUS (W.S.S.).

Anglijoje Pakelta Generalis Geležinkeliečių Streikas

ANGLIJA GALI PALIESTI
BADAS.

Vyriausybė turi paruošti kariuomenę.

Londonas, rugs. 27. — Anglijoje pakilo generalis streikas ant visų geležinkelio. Streikas paliečia apie milijoną darbininkų.

Nustojus geležinkelio traukiniams važinėti, suprantama, bus pertraukti darbai kasyklose, dirbtuvėse, ir visur kitur. Šali gali paliesti badas.

Kuomet geležinkeliečių streikas pasiplatins pilnai, tuomet sustos įvairios šalyje išdirbystės.

Ilgas laikas geležinkelio

darbininkai nerimavo. Svarbiausias jų reikalavimas buvo — didesnė užmokestis. Vyriausybės atstovai visokomis galimomis priemonėmis tildė darbininkus, davė jiems pažadėjimų. Bet galų-gale darbininkai neteko kantrybės ir pakilo atviro kovon. Atmetė vyriausybės pasiūlymus.

Geležinkeliečių streikas Anglijoje atkūsti suristas su radikalių gaivalų varoma kampanija. Yra pastangų pakeisti šalies konstituciją, praveisti kaip ir kokių sovietų valdžios formą.

Vyriausybė turi paruošti skaitlingą kariuomenę. Neg iš milžiniško streiko gali pakilti smūdimai ir dar kas tokio aršesnio.

Nauja Era Katalikams Suv. Valstijose--sako Kardinolas

SUV. VALSTIJŲ VYSKUPŲ
SUVAŽIAVIMAI ĮVYKS
KAS METAL.

Pastarojo suvažiavimo tariai bus paskelbtos viešai.

Washington, rugs. 26. — Vakar ein puslapių Suv. Valstijų katalikų vyskupų suvažiavimas, kuris tęsiasi dvi dienis. Per šiol dieni aptarta katalikų veikimo darbas ateityje. Ant kardinolo Gibbonso, suvažiavimams tai pradžia naujos eros Katalikų Bažnyčios šioj šalyj.

Sulig paties Sventoji, Tėvo nuro, tokiu, suvažiavimus Suv. Valstijų vyskupai tuos tas metais paskirtose vietose ir paskirtuoju laiku.

Veikiantysis komitetas.

Suvažiavime šrinkta veikiantysis komitetas. Komitetas incina: San Francisco arkivyskupas Hanna; Philadelphio, arkivyskupas Dougher

BETHLEHEM PLIENO
KOMPANIJA EINA
PRIEŠ DARBININKUS.

Bus ir tenai paskelbtas streikas.

Bethlehem, Pa., rugs. 26. — Bethlehem plieno kompanijos prezidentas atsisakė nutyti ir tarties su savo darbininkų atstovais. Tad streiko komitetas ir ein paskelbė streiką. Streikas prasidės ateinanti pirandien rytė.

Paminėta čia kompanijos neprigali prie plieno korporacijos. Jos įstaigos dirba apie 30,000 darbininkų. Įprastai jos nepalietė generalis streikas. Buvo manoma, kad kompanija sutiks grąžinti tarties su darbininkais.

Bet pasaroše, kad ta kompanija šengia plieno korporacijos pėdomis.

ty: St. Paul arkivyskupas Dowling; vyskupas Canevin iš Pittsburgho; vyskupas Moldoon iš Rockfordo; vyskupas Russell iš Charleston, S. C., ir vyskupas Schrembs iš Toledo.

Šitas komitetas įsteigs šioj šalyj biurus: edukacijos, spaudos ir literatūros, socialės tarnybos, užsienio ir naminių misijoms ir pasauliniams katalikų draugijoms.

Komitetas turės atsakomybę prieš katalikų valdžiją ir bus dirbtuojamas vyskupų.

Bus paskelbta viešai.

Pastarojo vyskupų suvažiavimo nutarimui trumpoj ateityj bus paskelbti viešai iš pamokslinių visose bažnyčiose formoje pastoralių (ganytojinio) raštų. Tas raštus bus patvirtintas parafinis vyskupų, dalyvavusių suvažiavime. Rašte be kitko bus palietos šio dieny problemos ir paraginamas tikinčiųjų visumai atkreipti savo domą į Katalikų Bažnyčios autoritetą.

WAUKEGANE REIKALAUJAMA KARIUOMENĖ.

Waukegane, Ill. pavieto ir ten miesto autoritetai kreipėsi į gubernatorių Lowden, kad jis pasiųstų kariuomenę į Waukegan užtikrinti ramybės aplink American Steel and Wire Co. dirbtuvę, kur streikuoją darbininkai.

Su gubernatoriaus patarimu šiepa to pavieto šerifui paimti porą šimtų ar daugiau pagelbininkų ir, kad yra galima, apiešti to kariuomenės.

ANGLIJA KONTROLIUOJA MAISTUI KAINAS.

Londonas, rugs. 26. — Anglijoje vyriausybė paskelbė, jog ji paima kontrolėn kainas žuvis, vaisiams ir daržovėms. Kitos rūšies maistui kainos jau seniau kontroliuojamos.

"DRAUGAS"

LITHUANIAN DAILY FRIEND
Published Daily Except Sundays by
DRAUGAS PUBLISHING CO., Inc.,
1800 W. 46th St., Chicago, Illinois.
TERMS OF SUBSCRIPTION
One Year \$5.00
Six Months \$3.00
Thursday's Edition \$2.00

Advertising rates on application
All NEWS STANDS & A COPY

LIETUVŲ KATALIKŲ DIENRASTIS**"DRAUGAS"**

Elia kasdien - Kokyris nedidelius.
PRENUMERATOS KAINA:
Metams \$5.00
Pusmeti \$3.00

Prenumerata mokama išlaikoma. Laik-
tas skaitomas nuo uždarymo dienos ne
nuo Naujų Metų. Norint permainyti
adresą, vanda vėliau prisiųsti ir senos
adresas. Pildyti prenumeratą tikrai
kanal krasėje ar ekspres "Money Order"
arba įdodant pinigais ir registruotą
laiką.

"DRAUGAS" PUBLISHING CO.
1800 W. 46th St., Chicago, Ill.
Telefonas McKimley 6111

**Darbininkų Su-
žiavimas.**

Kanadoje, kaip ir Suvien-
tose Valstijose, dabar labai ne-
ramu dirbtuvėse. Mūsų kaimy-
nai turi stambių katalikišką
darbininkų organizaciją. Jos
atsitovai nedėlioje, 21 rugpjūčio
susirinko į Three-Rivers, ar-
ba prancūziškai Trois-Rivières
Kanadoje, Quebec'o provincij-
oje.

Pirmutinė diena buvo pa-
vėsta bažnytinėms iškil-
mėms. Sumų giedojo katedroje
kun. P. Grandin, o pamokslą
apie darbininkus ir krikščio-
niją pasakė jezuitas J. P. Ar-
chambault. Vyskupas nepri-
buvo iškilinėse, nes jis dabar
važinėja po vyskupiją, lanky-
damas parapijas, bet jis pri-
siuntė pasveikintųjų laiškus.

Į susirinkimą atvyko pus-
antro šimto delegatų. Jie at-
stovavo šešiasdešimties tris į-
vairias darbininkų sąjungas,
esantių Quebec'o provincij-
oje. Prie jų sąjungų priklausė
25,000 darbininkų. Susirinkim-
o pirmininku išrinktas E. Be-
langer, sekretorium J. E. A.
Pin.

Jis perskaitė perėjo suva-
žiavimo protokolą, ten taipgi
buvo aprašyta, kaip 2000
Quebeco darbininkų, pasiry-
žo ginti mokyklas nuo išmeti-
mo religijos iš jų.

Protokolo priėmimo tapo iš-
rinktos įvairios komisijos. Su-
laikymo komitetas jau turėjo
spūdiškes projektus trisdešimt
keturioms rezoliucijoms. Jos
tapo paduotos apvarstyti su-
važiavusiems. Viena iš jų re-
zoliucijų kalba apie įkarijimą
provincijai katalikų darbi-
ninkų federacijos.

Vakare buvo suvažiavusių
svečių priėmimas miesto val-
dybos triušioje. Juos pasveiki-
no vietinių katalikų darbinin-
kų pirmininkas O. Blault.
Jam atsakė seimo pirmininkas
E. Belanger. Nei provincijos
ministro, nei miesto prezidento
nebuvo namie, dėlto miesto
vardu katalikus darbininkus
pasveikino vice-majoras A. J.
Gouin.

Ant estrados susėjo daug žy-
mų žmonių iš to miesto ir ap-
linkės, bet daugiausiai tai bu-
vo darbininkų organizacijų
pirmininkai. Paminėjime cen-
tralės amatininkų susirinkim-

mo tarybos pirmininką G. Her-
bert'ą, kurį sąjungos presi-
dentą E. Bonneau, skuro siu-
vėjų sąjungos pirmininką A.
T. Lortie; javų darbo sąjungos
P. Beaulieu. Buvo dar daugelis
kitų.

Po šitos įžanginės dienos,
pašvėstos apeigoms ir formalis-
kumams, tikrasis suvažiavimo
darbas prasidėjo pamedėlyj, 22
rugpjūčio. Suvažiavime viešpa-
tauja rimta pirmynėigos ir
tvarkos dvasia.

**Fabrikantų Vaka-
rienė.**

Serėdos vakare Chicagoje
viešbutyje Congress Hotel bu-
vo pilno fabrikantų vakarie-
nė. Mūsų laikraštis, žinoma,
neturėjo savo atstovo tame
piniguose susirinkime, todėl a-
pie jį gali pranešti tik iš antrų
rankų.

Paprastai galingų asmenų
pietuose ar vakarieneose buva ir
kalbų prie valgymo. Tos kal-
bos laikada išreikia tikrąjį
galinčių mintį ir jų upę. Tą vi-
sa naudinga žinoti kovojan-
tiems su jais.

Teko patirti, kad Serėdos
vakaro surinkime pilno fab-
rikantai pasakė tris žymias
kalbas. Illinois Steel korpor-
acijos vice-prezidentas Teodo-
ras W. Robinson visą savo kal-
bą suvedė į tą, jog dabarti-
nis pilno stieklas esąs kenks-
mingas darbininkų laisvei, nes
keturi milijonai susiorganiza-
vusius darbininkų nori pri-
versti dvidešimt penkis milio-
nus nesusiorganizavusių ap-
sioiti taip, kaip nori susiorga-
nizavusieji.

J. P. Robinsono kalbos išei-
ty, kad darbininkai visai ne-
turi organizuotis, bet tai yra
klaida. Gyvenimas aiškiai pa-
rodo organizacijos naudą ir
reikala. Tai-gi tą kalbą atsi-
mė darbininkai galėtų su-
prasti, kad reikia organizuoti-
si tiems, kurie dar nėra susi-
organizavę.

Toje vakarinėje taip-gi kal-
bėjo stambus kasyklų savini-
kas F. S. Peabody. Jis prido-
dino, kad būtų nenuaidinga,
jei viešpatija paimitų nuosavy-
bės visus kasyklas. Apie tą da-
lykų mums gal atseis kalbėti
kada nors paeis.

Svarbiausią vakarienos pra-
didią pasakė Charles M.
Schwab, Bethlehem Steel Co.
savininkas, užbūti valdovas
Bedlejaus žvaigždė. Jo kalba
buvo vienas juokas, bet po
tuo juokas žymė ir rimtybė.

Ponas C. M. Schwab'as sakė,
kad visos nelaimės išnyktų jei
butų sąžiningas užmokestis ir
sąžiningas darbas. Pilno
kompanijos turtingas prezi-
dentas nepasakė, kad tą teisy-
bės principą paliko mums
Kristus. Visas vargas, kad
žmonės nenori to principo iš-
pildyti gyvenime. Schwab'as
minėjo vokiečių pavyzdį ir
gyrė juos už persienimą tuo-
ni principu.

bet nei vokiečiai nepasakė
pasauliui kokių reikia taisyk-
lių, kad žmonės būtų tą prin-
cipą pildyti. Jis reikia sūdi-
noti kokią užmokestis yra są-
žininga, ir koki darbas yra
sąžiningai atliktas. Tai išveng-
galėtų pasakyti teisejas.

Žmonės pastatė teisejus va-
gims, mūšikams teisti. Yra tei-
sų išduodančių ištarms su-
sipykimo žmogaus su žmo-
gu, bet nėra teisejo galinčio
užlaikyti ginčą ar nesuiprati-
nų tarp dviejų tautų, nėra
taipgi teisejo galinčio išduoti
ištarms užlaikantį ginčą
tarp fabrikantų ir darbininkų.

Teisejo tarp jų galėtų būti
tikslai tas, kas nėra fabrikant-

Lietuvos ir Lenkijos Santikiai.

Šveicarijoje išeinantis laik-
raštis "Impartial Suisse"
(t. y. Bešališkas Šveicaras)
dažnai talpina straipsnius apie
Lietuvos reikalus, bet negali-
ma sakyti, kad jie visi būtų be-
šališki. 16 rugpjūčio N. 35 y-
ra straipsnis be parašo tik su
vardu "La Lituanie et la Polo-
gne" t. y. Lietuva ir Lenki-
ja).

Straipsnio turinys.

Pradžioje parašyta, kad Va-
kary Europos tautoms reikia
pasidaryti sieną tarp savęs ir
tarp bolševikijos, kad ta sien-
bus kelios viešpatijos, išlyen-
sios vakariniuose buvusios
Rusijos pakraščiuose: Lietuva
ir Lenkija, Rumunija ir Ukrai-
na.

Toliau autorius rašo, kad
Lenkija jau stipriai stovi, ir
kad Prancūzija ją dar stiprina
visomis savo išgalėmis. Lietu-
vai sunkiau eina. Prieš karę
jos niekas nežinojo, karės lai-
ku lietuvių veikėjams pasisekė
parodyti pasauliui, jog Lietu-
va yra. Nors lietuviai reikala-
vo, kad jų viešpatija taptų
prapažinta teisiaus tal nepasise-
kė. Bet anglo-saksinių (t. y.
Anglijos ir Amerikos) viešpa-
tijų valdžios jau tiek padinko,
kad lietuvių viešpatija gali
tikėtis turėti santykių su jo-
mis.

Cia autorius primena, kad
Lietuva mokėjo išvyti bolševi-
kus iš savo žemės, ir kad to-
skaudžios karės laiku gavo
smugį iš visai netikėtos pusės,
iš lenkų, kurie, rodosi, turėjo
būti lietuviams talkininkai-
karėje prieš bolševikus.

Visa, kas iki tol buvo para-
šyta minėtame straipsnyje, ga-
li skaityti tik įžanga. Tikroji
mintis prasideda toliau.

**Sako Lietuvai reikia tartis su
Lenkija.**

Sutartis tarp Lenkijos ir
Lietuvos, sako, esanti lygiai
reikalinga abiem, nes jųdviejų
geografija ir jų sutartį abi vie-
čia. Laikraštis, tą žodį istaręs,
nepamąškina jo. Jis tik pridė-
da, kad geografiniai pritarin-
ukės ir karės reikalai. Jiegiu
Lenkija nesutarkit su Lietu-
va, tai pasimudos kas nors
trečias: Vokietija, arba Rusi-
ja. Idant sankaikla įvyktų, Len-
kija turi atsisakyti kairiųjų
vietų, rasi nevisai lietuviškų,
bet taipgi nevisai nei lenkiš-
kų. Laikraštis nepasako, apie
kokią žemę jis kalba.

tas, nei darbininkas, katram
vienu pusė nėra mokesnis.

bet ir tokis teisėjas galėtų
virsti į vieną pusę jei ta pu-
sė pažadėtų jam arba duoti
kokių nors gėrimų. Tik asmuo
neturintis nuosavybės ant žemės,
o turintis daug dorybės
jausmo širdyje galėtų būti tei-
sėju tarp darbo ir kapitalo.

Schwab'as dar kalbėjo ap-
tai, kad yra inžinierų, moka-
nčių puikiai sutvarkinti maži-
nus dirbtuvėse, bet nėra inži-
nierių mokačių sutvarkinti
žmones. Buvo tokis žmonių in-
žinierius Andrius Carnegie,
bet jis mirė. Nors jis pats ne-
galėjo atlikti inžinierių dar-
bo, bet jis mokėdavo taip pa-
rinkti žmones, kad nieks dan-
giu už jį nepakylėjo pilno
išdirbimo Amerikoje.

Visos tos vakarienos, bend-
ras jausmas, kad didieji pilno
dirbtuvų savininkai lengvai
ima didįjį streiką, bet aty-
džiai į jį žūri. Schwab'as dar
pasakė, kad jis dabar nemėg-
stas užsiminti pilno dalykai-
nes turys ramų ukę, karį ne-
noriai apšildžius.

Lietuvos valdžią kaltina.

"Impartial Suisse" sako, kad
dabartinė Lietuvos valdžia ne-
mokėjo tartis su savo kaimy-
mais. Gal jai pritruko takto ir
nagingumo, gal ji nemokėjo
gana atsargiai apseiti su tai-
Lietuvos gyventojais, kurie
perdaug linksta prie lenkų;
gal nevisai kaltė buvo lenkų
pusėje, kada Varšavojeėjo ta-
rybos tarp lenkų ir lietuvių.
M. Saulys yra puikus patrijo-
tas bet diplomatiniai perkietas,
nei jo pagalbininkai neturėjo
ypatybių reikalingų jų tiks-
lams pasiekti. Gal nei dabarti-
ninei lenkų misijai Kaune
nepasiseks geriau.

Cia pasirodo tikroji auto-
rius dvasia. Jis rašo:

"Ir kas-gi būtų naudos iš
sutarties su valdžia, kurią lie-
tuvų dauguma skaito neteisi-

ta? Ta sutartis neturėtų ver-
tės ateičiai. Ar-gi busiančioji
teisėtoji valdžia tą sutartį ne-
turėtų išnaudo peržiūrėti?"
Tais žodžiais atsikartoja p.
Gabrio teza, kad dabartinė val-
džia yra neteisieta. Kiti lietu-
viai, nors mato dabartinės val-
džios klaidas ir kaltes, bet a-
pie jos neteisėtumą nesmeta ir
da-gi priešinai. Labai skau-
džiai peikia p. Gabrij už ką jis
nesiliauja į tą dudelę putę ir
Lietuvai kenkęs.

Gičia lenkus.

Laikraštis tikisi, kad sutar-
tis tarp lenkų ir Lietuvos į-
vyks, nes generolas Pulsdski
"le chef éminent de l'Etat po-
lonais", t. y. "garbingas len-
kų viešpatijos viršininkas",
yra gimęs Lietuvoje, jį pažįs-
ta ir myli, kad apėjimas len-
kų užimtoje Lietuvoje, dalyse
sutinka su demokratijos dvasin-
i ir visai neužgauna įpročių so-
nos Didžiosios Kunigaikštijos,
kur niekuomet nenorėjo susi-
lieti su Lenkija, o vis stengėsi
užlaikyti skirtumus tarp savęs
ir "Koronos" t. y. Lenkijos.

Visi augstieji valdininkai
lenkų užimtoje Lietuvoje, pv.
generolas Osmodowski ir mie-
sto Vilniaus augstasis komisa-
ras Jonas Piludskis, generolo
brolis, yra gimę Lietuvoje ir
žinoję mūsų lenkais. Gaila, gir-
di, kad žemesnieji valdininkai
perdaug įsikarščiavę lenkų pa-
trijotizmui padaro negeistingų
dalykų ir da-gi kaltybių: reviz-
zijų, sekvestrų, areštavimų, del
kurių atseima kentėti lietu-
vians.

Autorius pasitiki, kad dau-
giau taip nebus ir kad Lietu-
vos bei Lenkijos sutartis įvyks.
Nors lenkų įsibrovimas į Lie-
tuvą smarkiai uždegė lietuvių
rustybę prieš lenkus, tačiau
yra gery žmonių mokačių pu-
kilti augščiau už laikinus nuo-
tikius ir norinčių padaryti su-
tarti naudingą abiem šalim.

Straipsnis baigiasi žodžiais:
"Aišku, kad del tos sutarties
Lietuva nepasvęs nei savo ne-
prigulmybės nei garbės, ir
kad vien tikslai militarė bei e-
konominė santara, kuoplinau-
sios lygybės dėsniais, tegalė-
tų būti naudinga abiem susi-
tarinčiom šalim."

Kas rašė tą straipsnį?

Dras A. Viskantas yra se-
nai žinomas šalininkas, sutar-
tis tarp Lietuvos ir Lenkijos.
Jis jau 1918 m. visara rašė
apie tai, bet jis niekuomet ne-
ra sakęs, kad dabartinė Lietu-
vos valdžia yra neteisieta. To-
del šito straipsnio jis nemėg-
stas užsiminti pilno dalykai-
nes turys ramų ukę, karį ne-
noriai apšildžius.

Mūsų valdžios neteisėtumui
smarkiai kovoja p. Gabrys.
Kada jis rašė atšikantį į vi-

suomenę, kada jis darė pastan-
gas su tikslu nuversti dabarti-
nę valdžią, jau galima buvo
spėti, kad jis ieškios paramos
užrubejyje. Kuomet jis pabau-
dė tos paramos gauti pas bol-
ševikus ir nudegė pirštus, tai
buvo aišku, jog jis turės jos
ieškoti pas lenkus.

Yra gery tiltų tarp jo ir taip
lenkų. P. Gabrys turi labai ar-
tynų draugų tarp Prancūzijos
diplomatu. Tie visomis įje-
omis remia Lenkiją. Jie leng-
vai duos suprasti p. Gabrijui,
kad jau nėra kitokio kelio pa-
tenkinti savo ambicijų ir už-
imti augstą Lietuvos vietą,
kaip tik tada, kada jis atsi-
rems ant lenkų, o lenkai jau
senai yra atsisirėję ant pran-
cūzų.

Ar mums naudinga?

Lietuvos visuomenė turi su-
prasti, kas darosi, ir turi pa-
klausti savęs ar naudinga yra
mums šaliai įduoti savo valdžią
į rankas žmogui, kuris prie to
eina per mūsų priešų takus, gal,
su jų pagalba.

Mes nesakome, kad minėta-
sis straipsnis yra parašytas
lenkams diktuojant. Ne. Jis
gali būti tik pasiūlymas len-
kams: "Derokitės su mamin
ir pasinaudokite mano patar-
navimu".

Tauta prasižudytų save, jei
jį savo valdžią įteiktų į ran-
kas žmogui darančiam tokius
pasiūlymus. Netik žinpus jau
parsiadavęs svetimiems ir jų
sąmdytus straipsnius brukan-
tis į lietuvių politikos minties
tarpą negali būti žymiu Lie-
tuvos valdininku, bet ir kiek-
vienas politikierius savo šali-
ninkų įjeigas stiprinantis įe-
gonis ty, kurie laiko užėmę
Lietuvą, dalį, turi būti išbrau-
ktas iš tarpo Lietuvos veikė-
jų.

Ką-gi apie pačią sutartį?

Jau nekartą mes rašėme,
kad Lietuvai būtų kenksminga
užsidrausti sau kokias nors su-
tartis. Tą patį atkartojame ir
dabar. Rašėme, kad gerdoju
gyventi reikia su visais kaimy-
nais; tai-gi turėsime gyventi ir
su lenkais. Kad nebūtų nuo-
latinių peštinių ant bendros
ežios tarp Lietuvos ir Lenki-
jos, praisis padaryti ir šio-
tokią sutartį.

bet anžinių diena negalima
daryti tokios sutarties, prie
kokių veda apvarstomasis
straipsnis. Jis nori ekonominės
ir militarės sutarties. Tai
reikia, kad vienas būtų Lie-
tuvos ir Lenkijos kariuome-
nų vadas, kaip Foeh'as buvo
visų talkininkų, kaip Vilelnas
II buvo Prūsijos, Saksonijos,
Wuertembergo ir kitų. Eko-
nominė sutartis reikia, kad
Lietuva ir Lenkija bus viena
ekonominio gamtinio ir su-
naudojimo arena. Gal nevisi
tuos žodžius supranta, bet jie
reikia, kad Lietuva vergaus-
Lenkijai. Ką "Impartial Sui-
se" pasakė minkštai švei-
niais, kaip katės plaukai, žo-
džiais, tą mes išreikšėme sta-
čiai.

Prieš šitą mūsų pasakymą
Šveicarijos laikraštis apšar-
voja žodžiais, kad Lietuvos
neprigulmybė ir garbė turi bu-
ti toli nuo pavojaus. Taip, bet
kam jis kalba apie militarė ir
ekonominę santart? Militarė ir
ekonominė laisvė sudaro tau-
tos nepraigulmybę. Kuomet vie-
nos tautos karinė ir ekonominė
įjega yra surišta su kitos tau-
tos karine ir ekonomine įje-
ga, tuomet yra tik viena laisvė,
o ne dvi laisvės. Ta viena laisvė
visuomet būna didesnė už
Lietuvą, todėl susirūšus įs-

Knygu Myltoju ir Skaitytoju Domai

Turime gerą išskilų šitų knygų:

1. Apie Katalikų Tikybos Tikybę 30c.
2. Patarmės Moterims 15c.
3. Krikščionybė ir Moteris 5c.
4. Gyvenimas Sv. Stanislovo 20c.
5. Girtuoklio Išpažintis 20c.
6. Katra neįmanė! Si knyga pravarti teatrų lošėjams. La-
bai lengva sulikti 5c.
7. Markas Antrasis 5c.
8. Ara yra Dievas? 5c.
9. Giordano Bruno 5c.
10. Koperninkas ir Galilėjus 5c.
11. I socialistų rojų 5c.
12. Socialistų norai ir darbai 5c.
13. Revoliucijonierių tarpe 5c.
14. Apie Apšviatą 20c.

Dangaus Karaliūtė, padavimai apie Sv. Pabą Mariją 70c

Teisių Vadovas ir patarėjas. Nurodo, kaip daryti kontraktus, iš-
imti patentus, kaip tapti Amerikos piliečiu ir kitus naudingus
dalykus 50c

Scenos įvairumai 60c

Dangus brangus. Yra tai lengvi, gražūs scenos vaideliai. Pasie-
lomas teatrų męgėjams. Kaina 20c

Rudens Aidai. Eilės Adomo Jakšto 35c

Rudėli mūsų dainose. Gražus išaiškinimas apie Lietuvos mergai-
čių mylimą rudelį. 15c

Audant. Eilės J. Mikuckio 35c

Krimo Sonetai. Gražios eilės M. Gustaičio 25c

Vamzdys. Eilės 15c

Amžius galas Pono Piloto, kuris buvo sudžia Viešpaties 10c

Revizorius, penkių veiksmų komedija. 50c

Robinzono Gyvenimas ir jo nelaimės. Labai graži kalba vartota šio-
je knygoje 80c

Vytauto Koncertinis Marias, atminimui garsaus didvyrio ir kry-
žiuo pergalėtojo ties Žalgiriu. 55c

Nemuno Viltys, valcas iš lietuviškų dainų. 50c

Sudica-mazurka. 40c

Keturų Metų Amerikos L. R. K. Federacijos veikimas. 70c

Tėvynei Garbė. Lietuvos maršas fortepijanui. 45c

DRAUGO ADMINISTRACIJA,

1800 WEST 46th STREET, CHICAGO, ILL.

dviem į kravą militarės ir e-
konominės santaros ryškias
Lenkija turė, laisvę, o Lietu-
va neturės. Nuo Liublino uni-
jos mes turėjome užtektinai
laiko patirti, ką tai reiškia.
Du šimtu trisdešimt metų Len-
kija naudojosi mūsų įjega.
o mes užtat nieko negavome.
Liublino sutartis 1569 m. tą
padarė, kad šiandien Lietuvo-
je dvarai priklauso lenkams.
Padarykim dar vieną tokią su-
tarti, tai už pastrečio šimto
metų jau nebėliks ką pavesti
svetimiems, nes viskas bus jų.

Pasaka.

Kitąsyk mažas vaikutis be-
eidamas drauge su dideliu vy-
ru rado paberta daug aukso.
Juodu sutarė pasidalyti ly-
gioms: abudu turėjo sentis
auksą sau į kišenių saujomis.
Nei vienam nevalia buvo sen-
ti daugiau saujų kaip kitam.
Juodu susisėmė visą auksą.
Pasirodė, kad vyras jo turėjo
keturis sykus daugiau negu vai-
kas.

Šitą pasaką reikia atsiminti
visoms mažoms tautomis da-
rančioms sutartis su didelėmis
"Impartial Suisse" nori, kad mes
su lenkais padarytume tokią
sutarti, kaip tas vaikas su tuo
vyru. Lenkai septynis sykus už
mūsų didesni, delto sutartis su
jais mums yra septynis sykus už
mūsų stolinga, nors būtų parašy-
ta "kaip lygaus su lygiu".
Lenkai tą žino, delto jie labai
to nori.

Giedučiūnos yra lenkų ko-
mandantūra ir arti 20 legio-
ninkų. Nors vietiniai gyven-
tojai sulenkėję, vis delto jie
skersai žūri į legionininkus,
nes jie labai skriaudžia juos
plėšdami. Gyventojai sako:
mes labai apsirikome, many-
dami, kad lenkai atėję padės
mums: pasirodė, jie paskuti-
nį atima mums.

Netol Pesaukos yra miškas
Užė, į kurį neleidžia lenkų
"lietuškai" lietuvių. Sunaik-
ina juos indus, jei renka uo-
gas, ar ką kitą, jiems patiems
taip pat neužna tenka.

Mozevičius ir Viršumir-
kas, vietos gyventojai dvari-
ninkai, kurie labai spaudžia
lietuviams, nepaklausius kam
norė lietuvių, žada atejuosiems
lenkams skysti ir įpulti jiems.

Abutis par.: Adomiškių pa-
rapojų pas Jasi Steponėnų nu-
važiuo legionininkai ir pra-
dėjo šėmioninkinti, indami vi-
sa, kas jiems tilks. Galop pri-
muše jį ir žmogų, išvažiavo,
veždami sau daug jų turty,
mėšos, rūbų ir k. d.

"Lietuva" Kaunas.

Lietuvos Krikščionių Demokratių Atsišaukimas į Amerikos Lietuvių Katalikus.

(Pabaiga.)

Lenkai ir kiti, norėdami mus sukompromituoti svetimačių akys, nekarti pabrėžia, jog Lietuva neturinti spaudos, todėl negalinti būti nepriklausoma. Bet visas pasaulis žino, jog prieš karą Lietuvoje ir kitose šalyse lietuviai turėjo virš 60 periodinių leidinių, kurių didesnę pusę buvo leidžiami Lietuvoje. Tiesa, ir šiandien Lietuvoje išleista arti 12 visokių laikraščių, bet galytų ir turėtų eiti dar daugiau.

Del Lietuvių Krikščionių Demokratių partijos organizacinio darbo Amerikoje davome atskandinių įgaliojimų pil. Karosui ir manome, kad šiandien, laukiant lietuvių reemigracijos iš Amerikos, reikalinga yra kiek galint smarkiau praplatinti kr. demokratių akciją. Amerikos lietuvių visuomenėje. 29-VIII Kaune bus Kr.-D. P. konferencija, kuri sustiprins ir išlygins mūsų veikimą Lietuvoje. Svarbu yra, kad ir Amerikos lietuvių darbo žmonės, suprasdami mūsų tautos reikalingumą bendrumui šlapus ir anapus okeano, rimtai ir sekmingai remtų mūsų politinę akciją viso pasaulio aktyvaus, neužgėdami nuo mūsų užbrėžtojo kelio.

Primerame apie tai jau delto, jog mums nesuprantama yra Mastausko ir Česulio veikimas, kurie dar neseniai veikė Paryžiuje kaip Amerikos lietuvių atstovai. Nevieta čionai reikšti savo abejonoms ar pasipiktinimui prieš tuos, kas apgaulingai ar klaidingai žemina dorą lietuvių kr. demokratių visuomenės vardą. Bet mes pareiškiame, jog joks politikavimas nepajėgias atmainyti pačios lietuvių tautos valios—būti laisva, nepriklausoma valstybe. Svajonės apie sutrijusios Rusijos restauraciją arba apie „uniją“ su Lenkija negali įvykti.

Tokių būdu, siekdami darbo žmonių gerovės ir kurdami nepriklausomą demokratinę respubliką Lietuvą mes negalime pripažinti mažiausio kompromiso su rusais ar lenkais dėl mūsų valstybės ateities. Mes griežtai stovime už tai, kad žemės reforma Lietuvoje būtų kuogrečiškesnė įvykinti, kad palikuonims Vilniuje dar žymet būtų suaukštas Steigiamasis Seimas ir kad būtų sutvarkytas miesto ir laukų darbininkų gyvenimas. Mes padėjome kurti Lietuvos kariuomenę, mūsų jaunimas (atliekinkai ir pavarštininkai) pirmutinai stoji savanoriais ir karžygiškai gina Lietuvos valstybę nuo priešų. Santykiuose su dabartine valdžia reikalaujame, kad kultūros ir krašto organizavimo darbas dėl karo nenukentėtų. Mums svarbu yra taip pat įkurti kuogrečiškesnį mokyklų ir jas palaikyti. Okupacijos metu didžiuliu mokyklų Lietuvoje buvo katalikų visuomenės rankose, bet dabar dėl stoks lėšų jų skaičius mažėja, šes kankurios pavedamos valdžiai. Mūsų studentija negali tęsti mokslo dėl stoks lėšų. Todėl reikalinga yra kuogrečiškesnė pašalpa. Beje, tuo reikalingu žadėjo pranešti K. Pakštas.

Tarpinaišiai politiniu atžvilgiu mes manome, jog Prancūzija beveiktyt mūsų atiduoti lenkams, o Amerika nepareidų ypatingo pasiryžimo remti teisingus lietuvių tautos reikalavimus. Lietuvių manifestai-

ja Kaune, kuri įvyko 17-VIII, pareiškė griežto protesto prieš lenkus ir Prancūzų Misijos Kaune veikimą. Tas pats pasikartojė kituose Lietuvos miestuose ir miesteliuose. Užtat Anglijos ir Amerikos atstovai buvo karštai sveikinami. Krikščionių demokratai aktyviai dalyvauja ty protestų reiškime, žinodami, jog tautos pasiryžimas ir valia yra galutinė jėga negu diplomatinės kombinacijos, kame jos nebūtų paminamos mūsų šalies nenaudai. Tokių būdu lietuvių yra pasiryžę neatiduoti bo ginklo paipriešinimo nei vienos Lietuvos žemės pėdos.

Skaitome reikalingu visa tai aiškiai pažymėti, kadangi Liet. Kr.-Demokr. partija, kaip galiausiai Lietuvoje, turėdama didelę įtaką į liandį, stovi ant pamato aiškiai agresyves politikos, nes tik tokiu būdu tikisi laimėti Lietuvos darbo žmonių buvimo pagerinimo ir valstybinės nepriklausomybės. Partija vykdoma savo visuomeninį darbą nėra su niekuo nesusiėkavus ir turbūt nesusiėkavus. Tai jai užtikrina didesnę veikimo laisvę ir didesnę vilties laimėti Steigiamajame Seime ir pačiame gyvenime. Tikimės ir neabejojame, jog Amerikos lietuvių, kurie stovi ant to paties pagrindo, kaip ir mes Lietuvoje, visomis išgalėmis tame mūsų darbe padės. Pagelba tuojuos reikalinga. Amerikiečiai! Jus—Lietuvos viltis.

Lietuvių Krikščionių Demokratių partijos Centro Komiteto

Pirmininkas M. Krupavičius
Sekretorius J. Mieris.
(Antspauda)

Kaunas 20-VIII-19 m.

Prierašas. Žiūrėk straipsnį:
"Audiat et altera pars."
Redakcija.

ŠVENTASAI TĖVAS IR LIETUVA.

Katalikybė, padėjusi savo mokslo pamatui asmenis laisvę, kaip būtina sąlyga reikalingai tobulybei pasiekti, remia ne tik pavienių žmonių, bet ir rinkinių vienyty laisvę, nes tik laisvųjų tautų gali būti laisvas žmogus. Vienatinė teisėta katalikybės reikėja yra Rymo Katalikų Bažnyčia. Ji nuo pat savo esimo pradžios pasirodė tautų laisvės rėmėja. Kad tai tiesa, užtenka atsiminti nors tos ilgos sunkios ir atkaklios popiežių kovos su galiausiai Rymo—Vokiečių imperatoriais dėl sakų tautos ir kitų. Jos darbas šioje srityje ypač ryškiai pasirodė šios karės metu, kurį galima pavadinti pavergtųjų tautų išsilivuosavimu metu. Šventasai Tėvas Benediktas XV nenulstantis taikos kovotojas ir ramybės nekėjas skubinos su užtarymu ir ligšiol vergiamoms tautoms. Jis rėmė netik katalikiškųjų, bet ir kitokių tikybų tautų nepriklausomybę. Pavyzdžiai, jis vienas pirmųjų parėmė protestantiškosios Suomijos nepriklausomybę, Lietuvai Šventasai Tėvas itin daug nusipelnė nepriklausomybės klausime. Jo vardas atliko raišius turės būti įrašytas į Lietuvos išsilivuosavimo istoriją.

Kuomet žinai karės letena vargų juroje nuorganizę nieku nekaltus Lietuvos gyventojus, rupestingasai katalikų Tėvas pats iš savo lėšų paskyrė žymią auką, vėliau paskyrė jai Lietuvos dieną. Ta Lietuvos diena mūsų išsilivuosavimo klausime, neskaitant jau medžiaginės naudos, begalo daug yra davusi. Numarinta mūsų priešininkų pasaulio akys Lietuvių tauta, išstunata nemlenko likimo iš gyvyty tarpo, paskandinta nežinojimo rakuose—Lietuvių dienos dėka ji išplaukė aikštėn vėl gyva, norinti gyventi laisva, nepriklausoma gyvenimu. Jos vardas pasklido po visą katalikiškąjį pasaulį, apie ją nuo to laiko plačiai pradėta kalbėti ir rašyti. Lietuvių diena atkreipė į Lietuvą pasaulio diplomaty ir galiučių akis; ji įstatė Lietuvą į norinčių gyventi tautų eilę, pramušė pirmutinį plyšį skiriančioj mus nuo nepriklausomybės sienoj ir sustiprino mūsų laisvės viltį.

Kada atėjo laikas lemti tautų likimą, o pasaulio diplomatai mandagiai palikę teisnūgą ir teisę šalyse pradėjo jų gyvybės klausimą risti tik šalt egoistinio išrovavimo ir savo naudos šviesoje, kada pasirodė, kad vergiamų tautų laisvę jiems tiek terūpi, kiek tai yra jiems naudinga, popiežius pirmas pakėlė balsą už jų nepriklausomybę, neatšizurdamas į jokią asmeninę naudą, bet tik turėdamas omenyje gryną teisę ir teisingumą. Jis pirmas pripažino ir Lietuvos nepriklausomybę.

Šių metų gegužio m. 28 d. mūsų atstovas Tiškevičius atsilankė pas Šventąjį Tėvą Lietuvos reikalais. Kardinalas Gaspari Šventojo Tėvo vardu pareiškė jam štai ką: "Šventasai Tėvas yra tikras, kad Lietuvos laukia gražiusia ateitis ir reikšia jai karštesnius linkėjimus, kad ta kilni tauta gautų teisę pati apsispręsti savo likimą. Šventasai Sostas palaikys teisingus Lietuvos siekimus".

Ir tuos pažadėjimus jau įvykdė. Šveicarių laikraštis "Importial Suisse" rašo, kad Popiežius Benediktas XV įteikė taikos konferencijai raštą, kuriuo pripažįsta Lietuvos nepriklausomybę ir pareiškia, kad jį remis ir palaikys.

Tai pirma pasaulinė jėga, kuri niekieno neverčiama be jokio išrovavimo pripažino Lietuvos Nepriklausomybę.

Tiesa, Šventasai Tėvas neturi šiais laikais labiausia įtikrinančio argumento, prieš kurį visi lenkiasi ir kuris visa nusprendžia: jis neturi karvuotos kumšties savo reikalavimams paremti. Jis turi tik dorinę galybę, su kuria šiandien nedaug kas skaitosi, bet vis dėlto tas jo Lietuvos nepriklausomybės pripažinimas turės mūsų likimui nemaža vertės. Lietuva Katalikų Bažnyčios Galvai už tai mokės, tinkamai atidėkoti.

"Laisvė," Kaunas.

Dukitai, Salgudiškio apskr. Atėjus lenkamis labiau susipratusiems lietuviams teko pasidžiauti, nes jų ilgesys tai padaryti privertė. Lenkai tuo naudojami ir varo kuomarkiausią agitaciją, kad gyventojai dėtųsi prie lenkų; prieinančius versti verčia.

SUSIDAUŽE DU GATVE-KARIU.

Zuvo 3 žmonės; daug sužeisti.

Gary, Ind., susidaužė du gatvekariai. Zuvo gatvekario motormanas ir du darbininkai. Sužeista keliolika žmonių.

KUN. J. LAUKAIČIO PRAKALBOS!

Ned., 28 d. Rugsėjo, 1919, SCHOOL HALL SVET., 48ta ir Honore gat.

TOWN OF LAKE KOLIONIA SUSILAUKE INDOMIŲ PRAKALBŲ.

Kas prakalbas laiko?

Jas laikys nepaprastas žmogus. Nuo 1894 metų jo lietuviški raštai jau yra žinomi mūsų spaudoje. Mus kalbos persekiojimo laikais kun. Laukaitis kentėjo laisvės už kalbėjimą lietuviškai. Jis nuo 1897 m. iki 1902 m. gyveno vienuose namuose su didžiu Lietuvos mokslininku, ir poeto, su "Anykščių Šilelio" autorium vyskupu Antanu Baranasku. Tas kunigui Laukaičiui paliko savo mokslo mirklau.

Kun. Laukaitis padarė, kad Seimose įkūrė lietuviška spaudtė ir trys laikraščiai, dėlto žymiai aplenkėjęs mūsų žemės pakraštį, grįžo prie tėvyinės ir sustiprėjo.

Užtat ir už kitus nuopelais visi Suvalkų gubernijos lietuviai kunigui Laukaičiui iširuko savo atstovu į Dūną.

Kuomet vyskupas K. Čirtautis mirus buvo dedamos pastangos į Žemaičių žemę skirti vyskupui aplenkėjusi kunigą, tuomet kun. Laukaitis išleide kandidatūrą kun. Pran. Karevičiaus, to karščiausio mūsų tautos apėnėjo, ir mokojo panaudoti įteknes, kad kauninkas Karevičius tapo Žemaičių vyskupu.

Pradžia 1-ma val. po pietų.

Kokiam tikslui prakalbas laiko?

Lenkai negalėjo apinti Lietuvos nei ginklų galybe, nei politiku gudrybe. Jie tikisi ją padaryti pigiomis mokyklomis. Lenkai įkuria daug pigių mokyklų, kad lietuvių vaikūčiams įkvėptų lenkišką dvasią. Kun. Laukaitis yra atstovas Lietuvos apvietos draugijų: Žiburio, Saulės ir Rytų. Jis atvyko pasakyti Amerikos lietuviams, kokis pavojus yra palikti savo tautos pakraščius be lietuviškų mokyklų.

Ką praneša prakalbose?

Savo prakalbose kun. Laukaitis praneša apie Lietuvos vargus iškentėtus karės metu. Jis matė tuos vargus savo akimis. Vokiečių oficerai darė krata jo namuose. Jis praneša, kaip Lietuvos valdžia susitvėrė. Jis buvo tada Lietuvoje. Jis praneša, kaip gyvena mūsų broliai, seserys, ką veikia mūsų ministrai ir prezidentas. Jis matėsi su jais. Jis išvažiavo iš Kauno 15 Liepos 1919 m.

Po prakalbų kun. Laukaitis maloniai atsakinėja asmeniniems klausimams apie pažystamus ir gimines, likusius Lietuvoje.

Ateikite paklausyti.

Kviečia Katalikų Vienybės 5-to Skyriaus įgaliotas Komitetas.

VIENATINIS LIETUVIŲ PAMINKLŲ IŠDIRBEJAS

Pranešų visiems, kurie užsakovė pas mane paminklus ir kurių nesusėjome pastatyti prieš Decoration Day, dabar jau pastatėme ir jų pašventinimas bus Spalio (October) 5, 1919. Taipgi ir tiems kurie manote pirkti nelaukite pavasario, nes kainos jau pakeltos 10 nuošimčių. Mes dar turime medžiagos nuo seniau ir galime parduoti už senąją kainą. Kas važiuotų gatvekarį su reikalais į mane tegul patelefonuoja, o aš prisigysu mašina nuo karo iki kapynų.

ANT. BITINAS;
Mt. Greenwood, Ill.

Gavo 117 kiaušinių Vietoje 3

Sako vienas žmogus.

Šie vienas pasakėjęs augintojas gabi padvigubinti savo ūkinį ant kiaušinių, selektyviai toms kiaušiniams, kurie priverčia viltis darit daugiau ir jos padeda daugiau kiaušinių. Tas toms yra vadinamas "More Eggs" (daugiau kiaušinių) ir jo kiaušiniai duoda daugiau kiaušinių.

Dejimo laika.

Jus viltos reikalaus "More Eggs" kad pakeltintų jas prie didesnio darbo. Jeigu nori pamąstinti šią polio padvigubinti valgia, tai rasyk ponui E. J. Heeler, paskyrtą ekspertas 66 Heeler Bldg., Kansas City Mo., kurio prašius jausi atkeltinai dėl visų sezonų už \$1 "More Eggs Tomito". Mitybinė laika garantuoja mus jeigu Tavo atli nepasitū, mes pinigais sugrąžinsime. Pirmą kartą vieno dolerį liandieną ir pasiduosk lietyrimu žmogaus, kuris patiko turtingu ir paskyrtą augintu.

REIKALAI.

VISI BUTINAI TURITE ĮSIGYTI.

A. SMETONOS

Pirmo Lietuvos Prezidento paveikslas.

Dabar ką tik išėjo iš spaudos pirmo Lietuvos Prezidento Antano Smetonos paveikslas ant atvirutės formate, taip kad galėtote jį savo draugui pasigyti. Labai gražiai atspauda penkiose spalvose. Šalyse Prezidento paveikslas Lietuvos valstybine ir tautine vėliava, viršuje prezidento žvaigždės, ir virš žvaigždės Lietuvos Laukaičio Vargan. No. 1. Kaina tik 1c.

Antra padalinta dailininko Jono Šileikos su Lietuvos ir Žemaitijos herbu, su Gedimino kalnu, Vilniaus miestu, parodanti upę Viltį ir Lietuvos himnų. Trečioje spalvose. No. 2. Kaina 1c.

P. S. Mažiau nesimėkime, kaip 12 atvirutė, nes kaip nusipirkti per internetus.

Adresuokite:

LIETUVOS VĖLIAVŲ DIRBTUVĖ.

2214 West 23rd Pl., Chicago.

BIZNIERIAI GARSINKITES "DRAUGE."

Dividendas 8% Nuošimtis

JAU NUTARTA IŠMOKETI PIRMIEMS METAMS IŠ PELNO NUO APYVARTOS LIETUVOS AMERIKOS PRAMONES B-VĖS.

Pradinis bertaininis dividendas mokėsis Sausio mėn. 1920 m. Gaus visi pilnai užsimokėję šerininkai, teipgi ir tie, kurie pasiskubins nusipirkti šerų neveliau prieš 30 d. Spalio 1919 m.

Jau dabar šerai yra verti po \$15.00, bet iki minėtai dienai nutarta pardavinėti sena kaina po \$10.00 šerą.

Todėl kiekvienas da gali suspėti nusipirkti, o kurie jau pirkę, savo skaičių šerų padidinti.

Atmink, dabar pirkdamas išlaimi trigubai:— a) pigiai įgysi šerų, b) naudosies pirmutiniu dividendu, c) pagreitinsi pakelti Lietuvos pramoniją.

Šerų užsirašymus su pinigais siųskite šiuo adresu:

Lithuanian American Trading Company

112 N. Greene St., Baltimore, Md.

SPECIJALIS BARGENAS.

9 akrai gero juodžio arti Chicago, tikrai 10 minutų ima pėkščian nuciui nuo Tinley Park staciijos ant Rock Island Railway, gera transportacija, arti gero kelio. Jus galite čionai gražiai gyventi, užsiimti darboj ir laikyti višų. Geriausius bargenas ant marketo. Turi buti parduotas šį savaitę butinai. Kaina tikrai \$2,250, vertas \$3,000, išlygos \$300 iškalas, pasikui \$20 kas mėnesis.

Rašykite, telefonokite arba ypatingai atsilankykite:

PAUL BAUBLY,
1404 W. 18th St., Chicago, Ill.
Telefonas Canal 6296.

PARSIDUODA

labai pigiai akrai arba puse akro geras juodžimis lengvomis kilygomis labai puiki vieta užtai yra liet. apgyventa galima auginti ir laikyti vištų ančių, žąsų, kiaulių karvių arklis ir galima užsiimti gery darboj, netoli didelio miesto ir didelių dirbtuvų, ir netoli eina gatvekaris. Kam yra reikalinga maldžiū atleikite ir paaukykite greitą laiką, turi būti parduota tuojus, tai nelauk kad kitas nusipirktų pasidubik atleik pas mane, o aš tiklūs užmąsindisj Tamata.

John A. Walulis,
4960 Archer Ave.
Neville Crawford Ave.
Nuo 11 iki 6:30 vakare.

LIETUVIŲ DARBININKŲ SĄJUNGOS KRAUTUVĖ

901 W. 33rd Street Ant Bridgeporto

Teneaplankia jos nei vienas. Turime įvairių nesvaiginančių gėrimų. Turime atsivėsinti ir ICE CREAM'Ų. Turime krases skyry išsiučiame laiskus ir kitus reikalus atliekam. Turime įvairių laikraščių. Čia yra "DRAUGO" agentūra. Galima čia gauti "Draugo" nusipirkti, paduoti jį pajursinimui ir darbu. Turime taip pat knygy ir maldaknygy. Prašome atsilankyti.

Malioriai ir Dekoratoriai

Ilgų metų patyrimas savo amate leidžia mums atlikti pirmos rūšies darba pigiausiomis kainomis. Atsiuokite pas

P. Cibulskis ir J. A. Poška

2343 W. 23 Place Telefonas Canal 2446

Zinomas per 25 metus ir Valdžios prižiurimas Henry J. Schnitzer State Bank

Pavelijant Savienytų Valstijų Valdžiai kaip pirma taip ir dabar

SIUNČIA PINIGUS Į LIETUVĄ

ir garantuoja

Norinčius gauti prekes pinigų ir kitų žinių maldžiame kreiptis pas:

Henry J. Schnitzer State Bank

141 Washington Street, New York, N. Y.

DIDŽIAUSIA LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ CHICAGOJE

NEMOKĖSI PINIGUS BEREIKALO

Mūsų krautuvė—viena iš didžiausių Chicagoje

Parduodame už žemintą kainą, kur kitur taip negausi.

Mašininę laiklėmą, drabužių ir ofiso darbams yra naujausios mados. Užlaikom visokių laikrodžių, žiedų, žvibinių ir deimantinių; gramafonus lietuviškais rekordais ir koncertinių geriausių, armonikų rusiškų ir prausių išdirbyčių. Baldai, gytai ir smuikų, kokių tik reikia. Dirbame visokių senkų draugystėms, taisome laikrodžius ir muzikalius instrumentus atnaujiname. Kurie prisigys trijų metų krasaženkli gaus katalogą veltui.

Steponas P. Kazlawski

4632 So. ASHLAND AVE., CHICAGO, ILL.

Telefonas: DROVER 7309

DIDELIS ŠV. KRYŽIAUS PARAPIJOS Bazaras--Jomarkas

Tiktai Keturi Vakarai Beliko
t. y. Rugsejo Sept- 28-30 Spalio 2-5- 1919m.

Bažnytines Svetaines ir Kieme
West 45th ir So. Wood str. Chicago.

Bazaras pagražintas įvairiais dalykais. Taigi kas norite įgyti nepaprastų daiktų, atsilankykite ant bazaro, o tikrai nesigailėsite.

Grais šaunus Šv. Cecilijos benas per visą laiką Apart to dar bus Ketverge milžiniškas Koncertas.

KLEBONAS ir KOMITETAS.

Lietuviai Amerikoje.

KENOSHA, WIS.

Nedėlioje, 28 rugsejo 1919 lietuvių parapijos svetainėje bus Darbininkų Sąjungos surengtos prakalbos. Kun. P. Bučys sakys apie darbininkus ir krikščionių.

CICERO, ILL.

Tautos Fondo mėnesinis susirinkimas įvyks nedėlioje, rugsejo 28 d., 1 val. po pietų, parapijos mokyklai. Visi nariai kviečiami laiku atsilankyti.

Taipgi pranešame, kad iš Centro yra prisiūta paliudijimai tiems, kurie aukojo į Tautos Fondą laike "Laisvės Savaitės" nemažiau \$10.00. Tie paliudijimai laike šio susirinkimo bus dalijami.

T. F. Valdyba.

CICERO, ILL.

Lapkričio 9 d., 3 val. po pietų, Šv. Antano parapijos bažnyčioje bus pirmasis, kurio sutvarko J. M. Chicago arkivyskupas.

Atėjo ir praėjo parapijos karnivalas. Tai bent buvo sukurktuvės 10 metų mūsų (Šv. Antano) parapijos gyvavimo. Visi buvome pavargę. Dabar pradėjome išsėties. Bet neatsiduokime ilgam poilsiui. Ilgas poilsis gali įvesti mus tingų, o šioje valandėje tas būtų begalo blėdinga mūsų tautai.

Kol sustiprės mūsų tėvynės reikės daug darbo padėti. O tą atlikime tik per organizacijas. Stiprinkime kiekvieną tautiški-katalikišką organizaciją, o ypatingai neužmirškime Lietuvos Raudonojo Kryžiaus rėmėjų skyrio, Tautos Fondo skyrio, Katalikų Vienybės II skyrio ir kitų panašių organizacijų, kurios padeda atginti, sustiprinti mūsų tautai.

Liet. Raudonojo Kryžiaus rėmėjų skyrius turi paskyres vietą drabužiams suvesti, kuriuos aukoja dėl suvargusių Lietuvos žmonių. Vietą yra sekanti: Juozas Grižauskas, 1331 So. 49th St., Cicero, Ill.

Bet L. Raud. Kryžiaus rėmėjų skyriui nereikėtų pasitenkinti paskyrimu vietos dėl suvestimo drabužių, reikėtų eiti per namus ir rinkti drabužius, ir kondensuoti pieną ir mėsą lėkėse. Čia būtinai gautų prisidėti. Situone prakalbam darbe visoms reikėtų suturkinti sąjūdį.

Pr.

NEWARK, N. J.

Ziemai artinantis, jaunimas per vasarą po laukus įėjėlius, pradeda rengtis prie rengimo vakarų. Newarko vyčiai trumpoje ateityje laisva su-

rengti net keturis vakarus, t. y. spalio 5 d. rengia koncertą; spalio 26 d. balių; lapkričio 23 d. vakariene ir gruodžio 7 d. didelį vakarą, kuriame vaidins "Eglė-žalčių karalienė." Nuo visų tų vakarų dalis pelno eis į moksleivių fondą, kuris įsteigtas prie vyčių kuopos ir gyvoja jau antri metai.

Kadangi dabar neturtingų moksleivių daug yra, kurie reikalauja pašalpos, tai vyčiai žiūrėjęs žada dėti visas pastabas, kad tą moksleivių fondą išauginti. Kurie norite prisidėti ir paremti neturtingus moksleivius, renkit vyčių rengimus vakarus, o tuo sušelpsite ir neturtingus moksleivius.

Vytis.

WESTVILLE, ILL.

Rugsejo 21 d. Šv. Petro ir Povilo pabažnytinėje svetainėje Jonas Poška sakė prakalbą apie naudingumą Raudonojo Kryžiaus Draugijos. Po prakalbą tapo sutvertas L. Raud. Kryžiaus rėmėjų skyrius ir susijungė su Tautos Fondo skyriumi. Nors oras buvo prastas, bet žmonių į prakalbą daug prisirinko. Prie L. R. K. rėmėjų skyrio prisirašė virš penkisdešimt asmenų.

Paskui buvo rinkimas valdybos. Į pirmininkus pateko J. Ragaišis, vice-pirm.—J. Rimkus, raštininku—J. Rakauskas, rašt. pag. F. Masiulaitė, išdėst. A. Mikulionis, išdo globėjais—K. Mieluda ir J. Jurgutis.

Visa valdyba pasakė po trumpą prakalbėlę, kad stengsis, kiek galėdama, vesti ir tvarkyti reikalus.

Už visą tai reik padėkoti p. Poškui, kuris gražiai išaiškino Raud. Kryžiaus Dr.-jos reikalingumą.

Susirinkimus skyrius nutarė laikyti kas dvi savaites. Turiu viltį, kad ateinančiame susirinkime narių skaitlis pasidvigubins.

J. K.

ROCKFORD, ILL.

Rugsejo 21 d., pasidarbavimu L. Vyčių 83 kuopos, buvo surengtos prakalbos. Kalbėjo kun. Jonaitis, buvęs kapelionas. Pr. Raud. kryžiaus buvo indomios ir visiems patiko.

L. Vyčių choras padainavo dvi dainas. "Katalikas ir laisvamanis", dainelę, atliko p. P. Vainada su K. Bičiumu.

Pas Antanaitis išėję, kad parinkti aukų padidinimui L. Vyčių knygyno. Aukų surinkta net 26 d. 16c.

Aukojo: Po 1 dol. J. Gelažis, K. Tirilins, J. Rupėys, P. Ragauskas, F. Martinas, M. Da-

meika, F. Slavis, A. Masinauskas, 75c. Kitos smulkesnias. Vyčių kuopa dėkinga yra publikai už tokią auką apvieštos reikalams.

Prakalbos užlaigtos tautiniu himnu, Lietuva, tėvynė mūsų.

Prie progos noriu paraginti Rockfordo jaunimą rašyti ir spiesties po Vyčių vėliava. Tai praktini jaunimo organizacija.

Susirinkimai kuopos laiva kas pirmą nedėdienį kožo mėnesio triboj po num. 1505 S. Main St., 3 val. po pietų.

Pr. S-tis.

KATALIKŲ VIENYBES REIKALAI.

Jau suvirš mėnuo bus kaip tas susirinkimas buvo laikytas, kuriame šis protestas buvo išneštas; bet menkesnės vertės jis būtų, jei liktų nepaskelbtas spaudoje. Taigi jį čion paduodu.

Protestas.

L. R. Katalikų Vienybės Centro mėnesinis susirinkimas, laikytas rugpj. 12 d., 1919 m., Dievo Apveizdos parapijos svetainėje, Chicago, Ill., išklaušė "Lietuvos" num. 189, rugpj. 12 d., 1919 m., tilpusį editorialą, šmeižiantį p. B. Mastauską ir K. Česnulį, protestuotoja prieš "Lietuvos" tokį žemų ir bjaurių darbų, keliantį mūsų išsivijoję suirutes. Tuom sykiu susirinkimas išreiškė pilną pasitikejimą gerb. B. Mastausko ir K. Česnulio veikimu mūsų tautos reikaluose.

M. Mažeika, pirm. Pr. Zdanus, rašt.

RED. ATSAKYMAI.

P-u Pr. S-tis, Rockford, Ill. Kadangi apie kun. Jonaitis prakalbą jau buvo rašyta "Drauge", todėl Tamstos korespondenciją prisiėjo trumpinti.

GRAND RAPIDS, MICH. LIETUVIAMS!

Jūsų kolonijoje nuo Balandžio 20 dienos 1919 m. "Drauge" atstovauja p. J. MARGELIS, 544 Myrtle str.

Pas jį galite "Drauge" užsirašinėti, nusipirkti paduoti jį jį pajieškojimus ir pagarsinimus. Galite gauti ir knygy. Siuomi atsaukiame įgaliojimus kokiame nors kitam Grand Rapids, Mich. "Drauge" agentui.

CICERO LIETUVIŲ DOMAI!

Kas tiktai iš Cicero norite gauti "Drauge" arba paduoti jį jį apgarsinimą, ar kokį darbą (jobą) kreipkitės prie p. A. Valančiaus.

1442 So. 49th Ave. Pas jį galima gauti maldaknygių ir kitokių knygy. Fasinaudokite.

ATYDA!

SKAITYK!

Dievo Apveizdos Parapijos

KERMOŠIUS

PASKUTINIS VAKARAS.

Nedėlioje Rugsejo, 28d. š. m.

Nei vienas nepleiskite šio paskutinio vakaro, jeigu neatsilankysite tikrai pralaimėsi. Visų laukte laukiame.

Moteris ir Mergaitės Rengėjos.

REIKALAUJA

KRIAUCIAI REIKALINGI DIRBTI ANT LYGIŲ KOATŲ.

Reikėtų vyrai, žmonės, reikalingi darbus pastovus, nes tiktai išdirbimo anglos rūšis drabužiai; 8 valandos į dieną; \$5 į savaitę ir daugiau. Mes jums parodysime. Atleikite ir peratitinkite.

URBANER BROS.

LADIES' TAILORS
Mail and City Orders.
3250 Ogden ave., Chicago, Ill.

REIKALAUJU

Vyrai mokantys lietuvių ir anglų kalbą, kurie galėtų daryti dirbtų, o vakarais extra uždarbais ir padaryti tiek pat į keletą valandų. Meldin atsiuokti vakarais nuo 7 iki 9 valandos.

J. OLSZEWSKI,

5120 So. Hermitage ave., Chicago, Ill.

PAIESKOJIMAI.

Pateikau puseeris Oms. Marozis, nes (po tėvus) Galvelius) ponia iš Komo Gubern. Panevelio Pav. Krakonavos Valstijos. Aš turį laisvą mano jos brodis iš Lietuvos, todėl jį pati arčiau kas apie ją žinote, prašau pateikti reikiamą adresą.

Miss Oms Galvelius, 9 State St., Port Plain, N. Y.

Pateikau Domoniko Vitandko, jis mokinos Orchard Lake, Jis pati arba kiti maldokite pranešti: Kun. K. Skrydas, 27 N. Grandview Kansas City, Kans.

PARSIDUODA

Labai pigiai parsiduoda namas ant pelnių patalynoms, su visais mokytojų patalynėmis, su lietuvių apyvartais vėliavomis, su lietuviškosios mokyklos, krepšinio prie

John Vismas, 1500 W. 46th St., Chicago, Ill.

EXTRA.

Paraiduoda labai pigiai spausdinama mašina su Lietuviškomis raidėmis ir peilių popierai pjauti. Kam būtų reikalinga atsisaugiti j

"Drauge" Administracija, (P. G.) 1800 W. 46 St. Chicago, Ill.

KONCERTAS UŽBAIGIMUI KORNEVALO

Parengtas

Šv. Grigaliaus Giedor. Choro

Ned. Rugsejo 28d. 1919 m.

Šv. Antano Parapijos Svet. 49th Ct. ir 15' gat. Cicero, Ill.

Kas tik gyvas atsilankykite ant šio koncerto, nes kiekvieno užgančtinimas užtikrintas, kadangi Cicero geriausius muzikališkas spekas suinaudosime, ir kas nėra girdėjęs Šv. Grigaliaus Choro galime suktyti visi bus užavėti joje daili ir išpildinam veikalu prie to dar įvairiu pamargininam po koncertu šokiai.

Su pagarba.

KOMITETAS.

EATONIC

FOR YOUR STOMACH'S SAKE.

Po valgių neužmiršk, kad geriausias vaistas tavo skilviui yra EATONIC. Prabalina visus neaugumus suvirkinimo, o tas reškia, kad reikia pumginti viena. Paroduodama pa. visus aptiekorius.

P-J E. G. MAKAR

PIANO MOKYTOJA

4515 So. Wood St.

Duoda lekcijas skaitinimo pianu pagal sutartį.

DR. LEO AWOTIN

Gydytojas, Chirurgas, Akusieris.

1920 So. Halsted St., Chicago. Kalba lietuviškai, latviškai ir rusiškai. Valandos: 10 — 12 rytą; 6 — 9 vakare. Tel. Canal 4567.

DR. W. A. MAJOR

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofisas: 1719 Michigan Ave. Admon: 8:30 iki 9 ryto — 1 iki 2 po pietų — 4:30 iki 5:30 vakare. Nedėliomis nuo 10 iki 11 ryto.

Ant pordarvų kankimo pordarvų, gimus padėjimas. Kam būtų reikalinga atsiuokti.

16155 Edinboro Ave. Chicago, Ill.

Dr. M. T. Strikol's

LIETUVIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1757 W. 47th St., Chicago, Ill. Ofiso Telefonas Boulevard 165 Namų Telefonas Seeley 420

Dr. C. Z. Vezelis

LIETUVIS DENTISTAS

Valandos: nuo 9 ryto iki 9 vak. Nedėliomis pagal sutarimą. 4712 SO. ASHLAND AVENUE arti 47-tos Gatvės

DR. I. E. MAKARAS

Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas

Ofisas: 1741 W. 47th Street Valandos: 9:30—12, 2—5 ir 7—9. Telefonas: Boulevard 3450. Residencija: 4515 So. Wood St. Telefonas: Yards 725.

S. D. LACHAWICZ

Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas

1924 W. 23 Pl. Chicago, Ill. Tel. Canal 5129.

Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas, laikuotinis lietuviškas. Didelė maldokite atsiuokti. o mano darbas būtų apgauti.

2514 W. 23 Pl. Chicago, Ill.

Uždirbk \$35 iki \$50 į savaitę

Kirpėjai ir kirėdai yra reikalingi visuomet, jie turi trumpas valandas ir lengva darba. Mes galime jus išmokyti šio darbo trumpa laika dienomis ar vakarais, už maia laima. Specialūs skyrius mokymo ant stumam Power machinery.

MASTER SCHOOL,
J. F. Kasmirka, Perdėdėdėdė
190 N. State Str.
Kamp. Lake Gat. 4 lubos

Dr. S. Naikelis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4712 So. Ashland Ave.
Phone: Seeley 7043
Cicero Office
4847 W. 14th St.
Phone Cicero 33
Residencija 2226 W. 66th St.
Phone Prospect 4583

Dr. A. K. RUTKAUSKAS
Telefonas McKinley 5766
GYDO VISO KLASIŠKAS
3437 South Western Boulevard
Kampas W. 35.100 gatvės

Dr. M. Stupnicki
3109 So. Morgan Street
CHICAGO, ILLINOIS
Telefonas Yards 3023
Valandos: — 8 iki 11 1/2 ryto; 5 po pietų iki 8 vak. Nedėliomis nuo 5 iki 8 val. vakare.

Dr. G. M. GLASER
Praktikuoją 27 metal
Ofisas 3149 So. Morgan St.
Kortė 22-ros St., Chicago, Ill.
SPECIALISTAS
Moterišky, Vyrisky, taipgi chro-nišky ligų.
OFISO VALANDOS: Nuo 9 ryto iki 10, nuo 12 iki 2 po piet., nuo 7 iki 8 valandų vakare.
Residencija nuo 5 iki 7 po piet. 4712 So. Ashland Ave. 457

JOSEPH C. WOLON
Lietuvis Advokatas
29 SO. LA SALLE STREET
Gyvenimo Tel. Humboldt 97
Vakaras 2911 W. 22-nd Street
Tel. Rockwell 9299
CHICAGO, ILL.

DR. A. A. ROTH,
Rusų gydytojas ir chirurgas
Specialistas Moteriskų, Vyriskų Vaikų ir visų chronikų ligų
Ofisas: 2254 So. Halsted St., Chicago
Telefonas Dr. Roth 9293
VALANDOS: 10—12 ryto 2—3 po pietų 7—8 vak. Nedėliomis 10—12 d.

V. W. RUTKAUSKAS
ADVOKATAS
Veda Vilas Viesnos Telefonas
Ofisas Didmestry:
69 W. WASHINGTON STREET
Numburis 689
Tel. Central 4478
Gyvenimo, 812 W. 32nd St.
Tel. Yards 4441

MILŽINIŠKAS VAKARAS

Bus Vaidinta
DVIEJŲ VEIKSMŲ KOMEDIJA

“Linksmos Dienos”

Nedėlioj Rugs. 28d. 1919 m.

School Hall Svetainėj 48tos ir Honore st.

PRADŽIA 7:00 val. vakare

Pirmą kartą Town of Lake Alumai 1-mos kuopos stato scenoje puikų veiklą prie to bus garsiausi solistai, smuikoriai, pijanystų ir tt. Tai gi meldžiamės atsilankyti Alumai iš kitų kuopų, teipgi besiktumo seni ir jauni žmonės visi busite užganėdinti, nes po teatro bus šokiai ir žaislai.

Kviečia Alumai 1-mos kuopos.

CHICAGOJE.

KATALIKISKOS SVENTĖS.

Penktadienis, rugsėjis, 26 d.,
Šv. Ciprienas, kank.
Sekmadienis, rugsėjis 28 d.,
Šv. Vaclovas kank.
Pirmadienis, rugsėjis 29 d.,
Šv. Mykolas, arkaniolas.

PASAKOJA APIE SVPTIM SALIUS.

Sako, daugelis jų apleidžia Ameriką.

Chicago dienraštis Herald and Examiner surinkęs žinių, kad plieno dirbtuvėse streiko metu daugelis svetimašalių darbininkų apleidžia Ameriką — išeina į Europą.

Ant to laikraščio, iš East Chicago ir Indiana Harbor, taip pat iš Gary, Ind., kasdien žinoti darbininkų išeikimo į rytines valstybes, iš ten New Yorkui, kur tikisi gauti vietos išplaukiančios laivais.

Sako, jog svetimašalių darbininkai išeikimo skatinami. Bet jie neturi užtikrintų, ar galės važiuoti Europą, nes tam tikslui trūksta pinigų.

Apkallama laikraščio reporteris sužinojęs, jog svetimašalių darbininkai susitapę nemažai pinigų, iš kiekvieno turį po 2, 3 arba 5 tukstentus dolerių.

East Chicagoje, sakoma, net prisibijoma, kad neapmokėti tamsi miestai. Tamsi skaitoma apie 40 tukstentų gyventojų. Tad miestai būna benevar net netekti kokius penktos dalies gyventojų, jei svetimašalių iš ten būtų kraustyti.

East Chicagoje majoras McCormick tvirtina, kad į miestą 80 metų gyventojų yra vos tūkstantis.

Kiek yra tiesos apie tą svetimašalių darbininkų išeikimą, už tai atsako amerikiečių pamėtos laikraštis.

VAIKAS NUSIPIRKO RE VOLVERĮ.

Pats pasiėmė ir kitų pašovė.

Paul Wiescher, 14 metų, 726 West 26 gat., nusipirko revolverį. Jis tad su kiti valdė William Maury, taip pat 14 metų, išėjo gatvėmis šaudyti iš to ginklo, ir gerai šaudė.

Saukė jis į telefoną stulpą. Staiga revoliucijos mechanizmas sustojo vietoj. Tada išėjo. Tik štai revoliucijos buvo, kaip ka jam nupirko rankos pūsto galy ir pati įmėgo į jo sėdus pilvan.

Paul Wiescher apšaukė drėgnas. Ji ams kitas paimtas iš goninon. Šis, sakoma, nepasiegs.

ATIDARYTA VYRIAUSY- RES KRAUTUVĖ.

Tukstanciai žmonių laukosi ir perka visokius daiktus.

Senosios Siegel Cooper kompiutės krautuvės buste, Van Buren ir State gat., užvakar atidaryta vyriausybės departamentinė krautuvė. Po atidarymo tuojais suplaukė keli tukstanciai žmonės, ir visi nusipirko, ko kas pageidavo.

Dar nepatvirtinta krautuvė įvairių prekių, kokios buvo skelbiamos per laikraščius. Dar trūksta daugelio rūšių maisto. Bet žmonės perka kitokius reikalingus daiktus, kaip tai apatinius rūbus, užklojalus, spatus, katilėlius ir tt.

Pranešta, kad ta krautuvė taip ilgiai veikė, kaip ilgai užteks tų armijos daiktų ir maisto pervažiui.

Krautuvė atidaryta nuo 9:00 ryto iki 4:00 po pietų.

Žmonės eudodina.

Žmonės krautuvėn eina ir tik vieną dieną. Van Buren gat. 45 krautuvės reikiama išiti Congress gatvėn.

Inėjusieji turi pasakyti, k nori pirkti. Tam tikslui pastatyti klerkas. Šitie žmonės išduoda tiketus, ant kurių pažymėta perkamų daiktų ir jų kainos.

Žmonė su gantu tiketu reikiama eiti pas krautuvės klerką ir šitam užmokėti nurodytą sumą. Klerkas ant tiketo padeda antspaudą, kad yra užmokėta ir tuomet pirkėjas tiketu nešinas eina pas pardavėją. Pastarieji sulig tiketu nuvedimo perkamų daiktų suka. Jis ir išduoda pėrešimo kvitą (pass). Beimant iš krautuvės prie durų reikia parodyti kvitą ir viskas pabaigta.

Krautuvėje dirba apie 200 pardavėjų, klerkų ir kitokios rūšies darbininkų.

ZMOGŽUDE ATRASTA KALTA.

Beit pasiusta pamišėlių įstai-
gon.

Mrs. Emma Simpson, kuri praėjusį pavasarį vienu teisme nušė savo vyrą, su kitiu norėjo persikirti, teismo atrasta kalta ir pasiusta pamišėlių įstaigon.

Prasidėjus teisejai satiko, kad Mrs. Simpson žudymo metu įvykių nepilno proto ir iškilol dar ne pasveikusi.

Tad išnagrinėjus pamišėlių įstaigą, kiek kalta bus palatyta ir pamišėlių pabėgta. Ir bus, jei už tai visa baudimo.

Visi negali atsilaboti toliau prisiekusių teisejų ištaru.

PADARYTA DAUG RUPES- CIO POLICIJAI.

Miestelyj Zion City policijos priežiūroje yra daug sukongfikto alaus laukutėse ir buteliuose. Tas alus per ten buvo vežamas iš Milwaukee, Chicago.

Teisejas Landi, perkratėjęs bylą su tikslu susiekti kaltininkus, dirbusius užbraustų rūpų, tą alų galimus iš Chicago ir kitus.

Kol paibėdys, byla teisejas Zion City policijai įsakė konfiskuoto alaus priežiūrėti taip, kaip savo akies, idant nepažintų nei vienas iutelis, kurio buvo suskaičiuoti.

Kas čia gali pasakyti, kad tai mažas toks dviktas požiūris!

BAUSMĖ UZ SVĖRIMĄ MAISTO SU PO- PERA.

Municipalis teisejas Holmes nubaudė \$100 pabaudos E. G. Shimmer & Co, buėrnės, 38 E. Van Buren gat., savininkus, kam buėriniai, parduodami maistas, šitą atsveria bendrai su vynojama popera.

Teisme pamišėjo, kad tuo metu Chicago gyventojams laimė brangiai atsieina vynojama popera. Per metus krautuvėninkams už tą vieną poperį žmonės sumoka apie 2 milijonus dolerių.

SUDEGE VIESOJI MOKY- LA.

200 vaikų turės atostogas.

West Chicagoje sudėgė viešoji South Side pradinė mokykla. Gaisras pakilo tuo metu, kuomet 200 vaikų buvo išleista laukam. Tai tame ir yra visa laimė, kad apsilenkė didesnių nelaimių.

Mokykla sulėgė pilnai. Kol bus pastatyti nauja, 200 vaikų priverstinai turės švęti.

IŠ CHICAGOS LIETUVIŲ KOLONIJŲ

PRANEŠIMAS VISOMS L.
VYČIŲ CHICAGOS
KUOPOMS.

Prasidėjus utarninke L. Vyčių Chicago Apskričio Vėliavinioji komisija buvo sutarus surengti seredoje, spalio 1 d. vakarą pagerbimui gerb. kun. J. Laukaitis bus užduotas prakalbomis, lygiai ir kitose patogioms dienoms, tai vakaras tapo nukeltas į seredą, 8 d. spalio.

Vieta bus paskelbta vėliau. Apskričio Valdyba.

PIRKITE KARES TAUPY-
MO ŽENKLELIUS (W.S.S.).

IS TOWN OF LAKE.

Kun. J. Laukaitis prakalbos.

Visi Town of Lake lietuviai ir lietuvaitės stengkitės rytoj atsilankyti į kun. Laukaitis prakalboms, kuris tik dabar atvažiuo iš Lietuvos: papasakos daug indonių žinių apie mūsų tėvynę ir jos padėjimą. Prakalbos pamargius vietinius. Šv. Cielijos choras, vedamas vargonininko p. V. Daukšos. Tik niekas nepraleiskite šios progos. K.

L. D. S. CHICAGOS APSKRI- CIO KUOPOMS.

Lietuvių Darbininkų Sąjungos Apskričio susirinkimas bus šį vakarą, t. y. rugsėjo 27 d., 1919, Dievo Apveizdos parapijoje, 18-tos ir Union Ave., 8 val. vakare.

Visos kuopos malonėkite prisijoti savo delegatus, nes yra daug dalykų svarstymui.

M. L. Gurinskaitė,
L. D. S. Apskričio rašt.

IS WEST SIDES.

Labdaringos Sąjungos 7 kuopa rengia Bazarų su programą nedėlioj, 28 d. rugs. Bazarų dieną svetainėj. Pradžia 6 val. vakare. Kas turi serijas, meidžiam atsinešti tą vakarą ir atiduoti kuopos pirmininkui A. Ciulskiniui. Kas užjaučiant nežalčiams atsilankykite pasidžiauginti, lauk linksmi parvaži. Namų reikia, o pinigų nėra. Kviečia Valdyba.

NORTH SIDES.

Šv. Mykolo par. bazaras jau neužlgo užsibaigs. Šioje subatoje ir nedėlioje bus paskutinieji bazarų vakarai. Daug jau apsilankusiųjų žmonių gryo namon šį tą pasinaudoję iš Rožanavos budos, kuri buvo pilna įvairių — įvairiausių sudovanojų darbių North Sides moterų ir merginų megstų ir kitokių daiktų. Bet patys geriausi daiktai dar liko, kaip tai: gramofonas, arfa, smuika, siuvamoji mašina, kėdės ir tt. Todėl užbaigiant bazarų atsilankykite subatoje ir nedėlioje. Subatoje atleidami atsineškite ir serijas, ypatinai šv. Juozapo ir šv. Kazimiero draugijų parduotas.

X.

IS TOWN OF LAKE.

Pranešimas.

Sinoni praneša, kad Chicago Apskričio Moterų Sąjungos susirinkimas įvyks nedėlyj, rugsėjo 29 d., Brighton Parke, Nektalto Prasidejimo Pamelos Sventė, parapijoje, svetainėj. Pradžia 7:30 val. vak.

Visos delegatės yra kviečiamos butim atsilankyti.

M. Jocaite, rašt.

UŽBAIGA BAZARO Su Dideliu Programu

Jeigu dar nebuvo tai tuojaus nueik
Nes tiktai du vakarai beliko
Šivakara ir Nedėlioj

-- Rugs. 27-28 --

Saleje ir kieme 32rd. Place ir Auburn Ave.

Bazaras baigiasi — tiktai dvi dienos liko, t. y. šivakara ir rytoj. Bazaras baigsis su dideliu programą. Taigi atsilankes tuosei progą išgirsti gražių programų kuris nudžiugins visus, ir podraug gal savo gilinki išmėginsi.

Kviečia nuoširdžiai visus

Klebonas ir Komitetas.

NESLEPK SAVO SUTAUPYMU

Namė, kadangi yra baisu patrotyti juos, jei yra sunkiai uždirbti per ilgą laiką. Namas nera vieta laikymui sutaupytų pinigų kadangi lengvai juos gali ugnis sunaikinti arba vagis pavogti.

Bankas Yra Vienatine Vieta

dejamai taupumo, vienok reikia temyti ant to, kad tavo sunkiai uždirbtas statikas, butų padetas tvirtam ir tikram banke, kuri yra patikimi.

Peoples Stock Yards State Bank

Didžiausias Bankas po kontrole Illinois Valstijos šalimiestyj, su turto pėvėr 12 milijonų dolerių, yra tikriausi vieta sudejimui tavo sutaupytų pinigų, del to kad mūsų bankoje deda pinigus VALDŽIA SIVIENYŲ VALSTIJŲ ir MIESTAS CHICAGO, taipgi tukstanciai vertelę ir darbininkų.

Neatidėliok, bet pradek deti savo sutaupintus pinigus kuogreiciauriai — šiandien. Mekame 3 nuos. metams sudeiems taupinimui. Galite pradeti su vienu doleriu.

PEOPLES STOCK
YARDS STATE
BANK

ASHLAND AVENUE, KAMPAS 47-tos GATVĖS

DIDŽIAUSIAS, SENIAUSIAS IR TRIRČIAUSIAS VALSTIJINIS BANKAS VAKARUOS NUO GYVULIŲ SKERDYKLŲ.

Skaitykite ir Platinkite "DRAUGA".